

فتوگرام

PHOTOGRAMME

هادی شفایه

قوی سریعاً ظاهر گردد .

بدین ترتیب ، مشاهده میشود که عملیات بسیار ساده و حتی میتوان گفت بچگانه است . تنها نتیجه کار است که در سایه انتخاب اشیای جالب و ترتیب وترکیب و کمپوزسیون زیبا و آگاهانه آنها کسب ارزش میکند . در غیر این صورت ، همه چیز حتی نتیجه کار ، جز بازی بچگانه چیزی نخواهد بود .

بطور مثال گیاهان ، برگها و گلها را میتوان در نظر گرفت که با کمپوزسیونهای گوناگون میتوانند منع پایان ناپذیری از شکلها باشد . نمونههایی که در اینجا به نظر تان میرسد فقط ترکیبی از برگهاست ، اما برای آماتوری که مالک قوه تخیل و تفکر است میتواند راهنمای خوبی باشد تا از لحاظ استفادههای جالبی که این بسازی ساده عکاسی ممکن است داشته باشد ایدههایی بدهد .

از این طرحها میتوان برای ساختن آباژور (طرح E) استفاده کرد و یا به شکل تابلو (طرح G) ، در جاهاییکه دکوراسیون مدرن ایجاد میکند ، آنها را به کار برد . همچنین در صورت آگراندیسمانهای بزرگ ، بطوریکه در طرح ملاحظه میشود ، به عنوان پاراوان مورد استفاده قرارداد . (طرح D)
فکرش تکثیر . - گاهی لزوم تهیه چندین نسخه مشابه از یک طرح پیش میآید که برای تک تک هر یک از آنها دوباره چیدن علاوه بر اینکه وقت زیاد میگیرد سرانجام این آرایشهای مکرر ، بطوریکه عیناً در تمام نسخهها یکسان باشد ، میسر نمیگردد .

در صورتیکه طرح مورد نظر در اندازه متوسطی بوده و بزرگ نباشد سادهترین راه تهیه یک نگاتیف از آن است . از این نگاتیف به تعداد لازم ، بطریقه کپی عادی ، میتوان نسخههای مکرر و یکسان بدست آورد .

در اینصورت توصیه میشود که نسخه اول ، یعنی طرح اصلی ، روی کاغذ نازک عکاسی تهیه گردد .

این نسخه اصلی را ، پس از ظهور و ثبوت و شستن و خشک کردن ، با یک ورق دیگر کاغذ عکاسی - بطوریکه روی

اصطلاح فتوگرام به تصاویری اطلاق میشود که برای تهیه آنها از دوربین و ابژکتیف استفاده نشده باشد .

برای بدست آوردن چنین تصاویری کافی است اشیای مورد نظر را روی کاغذ حساس عکاسی قرار داده نوری را که از یک عدسی عبور کرده باشد بطور عمودی به سطح مزبور بتابانید . بر حسب شکل این اشیا و تجمع آگاهانه آنها در یک کمپوزسیون جالب ، گاهی تصاویر بسیار زیبایی به وجود میآید که ارزش تزیینی زیادی داشته و با تکثیر آنها نتایج جالبی به دست میآید . میتوان گفت که امکانات استفاده از فتوگرامها در دکوراسیون تقریباً نامحدود است .

وسیله کار فقط عبارت از یک آگراندیسور عمودی است که باید آنرا چنان تنظیم کرد که بر روی سطحی به اندازه مورد نظر نور صاف و یکنواخت بتابد . قراردادن شاسی نگاتیف در آگراندیسور لزومی ندارد . اما فیلتر نارنجی یا قرمز در زیر ابژکتیف آگراندیسور حتماً لازم است زیرا در مدتی که کمپوزسیون لازم و مورد پسند بر روی کاغذ حساس عکاسی ، در زیر نور آگراندیسور ، تهیه و تنظیم میگردد نور سفید لامپ نباید در کاغذ تأثیر کند . البته در اینمدت فقط چراغ ایمنی تاریکخانه روشن خواهد بود .

لازم به تکرار و تأکید است که نور مورد استفاده حتماً باید از یک ابژکتیف خارج شده باشد ، زیرا نور پخش شده و یا نوری که از یک لامپ عادی میرسد نمیتواند حدود و خطوط مشخص و واضح ایجاد کند .

طرز عمل . ابتداء کاغذ حساس عکاسی را در زیر آگراندیسور قرار داده اشیای مورد نظر را روی آن بچینید و پس از اینکه کاملاً آماده شد لامپ آگراندیسور را خاموش کرده فیلتر نارنجی یا قرمز را که تا اینموقع در زیر ابژکتیف بود کنار بکشید . آنگاه ، بطور عادی ، لامپ آگراندیسور را به مدت لازم روشن و سپس خاموش کنید ؛ مقدار نور به حدی باید باشد که نواحی پلامانع کاغذ حساس را کاملاً سیاه کند . بهتر است کاغذ از نوع هارد هارد Hard انتخاب شود و در محلول

بدون انجام اینکار، از همان نسخه اول تهیه کنید .
 برای ساختن یک آباژور حداقل سه قطعه طرح
 ۳۰ × ۴۰ سانتی متر لازم است .

تصاویر بزرگتر : بعضاً برای مصارف خاصی به فتوگرام‌های
 بزرگتر احتیاج است (مانند آنچه در طرح C به شکل تابلوی
 دیواری مشاهده میکنید) در یک اطاق با ابعاد متوسط چنین
 تابلوهایی حداقل باید ۵۰ × ۶۰ سانتی متر عرض و طول
 داشته باشد .

بدین منظور لازم است از فتوگرام مورد نظر که در زیر
 آگراندیسور تهیه گردیده (بطوریکه قبلاً شرح داده شد) یک
 فیلم نگاتیف بدست آورد .

برای اینکار فتوگرام مزبور را در برابر دوربین عکاسی
 چنان باید قرارداد که سطح کاغذ یا سطح فیلم داخل دوربین
 کاملاً موازی باشد . دوربین را بعدی باید نزدیک آورد که
 طرح فتوگرام تمام سطح تصویر را بپوشاند . نوری که به سطح
 فتوگرام میرسد لازم است در همه جای آن یکسان و یکنواخت

حساس هر دو طرف هم باشد - زیر یک شیشه کلفت و تمیز
 قرار داده بوسیله آگراندیسور نور میدهند . توضیح بیشتر
 اینکه ، مانند تهیه فتوگرام اصلی ، در حالیکه نور آگراندیسور
 از فیلتر نارنجی یا قرمز آن میگذرد ابتدا یک ورق کاغذ عکاسی
 نور ندیده را رویبالا قرارداداده فتوگرام حاضر را بر روی آن
 میگذارید (طرف تصویر روی پایین) ، سپس شیشه کلفت را روی
 آنها جای میدهند . وقتی از صحت اعمال انجام یافته اطمینان
 حاصل کردید لامپ آگراندیسور را خاموش کرده فیلتر را از
 زیر آن کنار میکشید و بالاخره بدست لازم چراغ آگراندیسور
 را روشن میکنید و نور میدهند .

پس از اینکه کاغذ مزبور را ظاهر کردید نگاتیفی بدست
 میآید (طرح‌های A ، B-a ، b) که میتوانید نسخه‌های
 بیشماری ، صد درصد مطابق یکدیگر ، تهیه کنید .

در صورتیکه بخواهید از طرح‌های مزبور ، طرح‌های
 معکوسی بدست آورید (جای زمینه سیاه و اشکال سفید ، زمینه
 سفید و اشکال سیاه) کافی است که کپی‌ها و نسخه‌های بعدی را ،

۴

۳

۶

۵

برگها و گلها نیز که ممکن است روی یکدیگر واقع شده و شکل یکنواخت و عاری از زیبایی ایجاد کند باید از همدیگر جدا کرد.

برگها و گلها را میتوان به کمک سنجاق‌های کوچکی بطور عمودی روی کاغذ ثابت کرد زیرا اگر سنجاق کاملاً عمود بر کاغذ باشد سایه و اثر مشخصی ایجاد نخواهد کرد.

برای کردن فتوگرامها: برق دادن فتوگرام یا تصاویر دیگر تنها از روی تفنن و تجمل نبوده بلکه موجب میشود که سایه‌ها قدرت خاصی کسب کند و جزئیات موضوع با وضوح بیشتری خودنمایی کند.

برای برق دادن دو راه موجود است: طریقه گرم و طریقه سرد.

راه اول معمولاً در مؤسسات عکاسی مورد استفاده قرار میگیرد زیرا وسایل آن نسبتاً گران قیمت است و مزیت آن در سرعت عمل میباشد. بعضاً نیز محظوراتی همراه دارد که عبارت از برق نگرفتن نقطه‌هایی در روی عکس است که به شکل لکه و نواخی مات دیده میشود.

گرچه راه دوم دارای سرعت عمل کمتری است ولی نتایج

باشد. پس از اندازه‌گیری نور چند عکس با دیافراگم معین (مثلاً $f/11$) و سرعت‌های متفاوت گرفته فیلم را بطور عادی ظاهر باید کرد. یکی از این نکاتیف‌ها که دارای کنتراست خوب باشد برای استفاده مناسب بود که آنرا در آگراندیسور گذاشته، طبق معمول، به اندازه‌های لازم میتوان چاپ کرد.

آگراندیسان‌های بزرگ: برای ترین پساواوان (طرح D)، پانلهای دیواری و غیره، چندین چاپ در اندازه‌های متناسب باید تهیه کرد و سپس آنها را کنار همدیگر قرارداده و چسباند.

معمولاً طبیعت موضوعها چنان است که احتیاجی به دقت خیلی زیاد در مورد جمع و جور کردن و چسباندن آنها نیست و بهمین جهت حتی برای کسانی که ورزیدگی خاص در اینکار ندارند اشکالی پیش نمیآید.

تذکر!

در تهیه فتوگرام از برگها و گلها، از لحاظ چیندن و قراردادن قسمت‌های مختلف آنها با وضعی خوب و درست، اشکالاتی پیش میآید.

با يك پارچه تمیز که روی آن گرد تالك پاشیده شده بخوبی پاک کرده ، زیادی گرد تالك را (آنچه درروی شیشه بچشم میخورد) نیز برداشته آب محتوی ماده خیس کننده بهمه جای آن بخش باید کرد .

پس از اینکه کاغذها درحدود پنج دقیقه درآب مزبور مانند از طرف زلاتین آنها را روی شیشه آماده قرار داده روی آن يك قطعه کاغذ تمیز که قدرت آبکش داشته باشد پهن باید کرد و از روی آن غلطک لاستیکی گذراند تا اگر بین شیشه و کاغذ حبابهای هوا باقی مانده باشد (که بعداً ایجاد لکه های مات میکند) خارج شود و هر دو کاملاً بهم بچسبند .

بعد از انجام عملیات فوق آنرا درمخلی دور از منبع حرارت باید گذاشت تا بطور طبیعی خشک گردد. اگر گوشه های کاغذ بلند شود میتوان وزنه کوچکی روی آنها قرارداد . پیش از اینکه کاغذ کاملاً خشک شود نباید سعی در کندن آن به عمل آورد .

اگر اعمال ذکر شده بدقت انجام گرفته باشد هیچگونه اشکالی نباید پیش آید . معهذاً ممکن است که کاغذ خود بخود از شیشه جدا شود که در این صورت کافی است يك گوشه آنرا با نوک ناخن بلند کنند تا بقیه کنده شود .

در صورتیکه مشاهده شود کاغذ در کندن شدن از شیشه

خوبی دارد . به علت کم خرج بودن مخصوصاً برای آمانورها بسیار مناسب است .

باید دانست که کاغذهای براق بهتر از انواع دیگر برق میگیرد . گرچه برق دادن کاغذهای مات غیر ممکن نیست ولی بکار بردن کاغذ مات برای بدست آوردن تصاویر براق منطقی بنظر نمیرسد .

عمل برق دادن عبارت است از خشک کردن زلاتین در روی سطحی صفت و کاملاً صاف و صیقلی .

برای این منظور میتوان از ورقه های فولادی که روی آن آب کرم Chrome داده شده و در ابعاد مختلف برای همین کار ساخته میشود استفاده کرد . همچنین ، بطور خیلی ساده ، يك قطعه شیشه تمیز و صاف و بی رنگ میتواند نتیجه مطلوب بدهد .

برای برق دادن بوسیله شیشه ، بطریق زیر باید عمل کرد: ابتدا جری شیشه را با آب گرم محتوی ۵٪ کربنات دوسود پاک کرده سپس با يك قطعه کاغذ تمیز مجاله شده آنرا مدتی باید مالش داد و آنگاه در آب تمیز شسته برای خشک شدن در محل بی گرد و غبار قرارداد .

تصاویری که برق داده خواهد شد (پس از شستوی کافی) در آب محتوی ۵٪ ماده خیس کننده (آگپون آگفا - فتو فلو کدک و غیره) گذاشته میشود و در این مدت شیشه آماده شده را

۲۵٪ آب ژاول باید شست).

۴ - در ساختمان کاغذ از طرف سازنده آن ژلاتین نرم بکاررفته باشد .

(در اینصورت قبلاً کاغذ را در آب محتوی ۵٪ زاج معمولی باید قرارداد تا ژلاتین آن سفت گردد . بعداً نیز مدت ۱۵ دقیقه در آب صاف باید شستو داد).

● آب محتوی ماده خیس کننده میتواند بدفعات مورد استفاده قرار گیرد . بشرطیکه هر بار از پنبه صاف شده باشد .

● برای برق دادن از شیشه های مخطط و ناصاف نباید استفاده کرد ، زیرا هر خط و ناصافی که در روی شیشه باشد عیناً روی ژلاتین کاغذ منعکس میگردد .

مقاومت بخرج میدهد نباید اصرار بیشتر کرد زیرا خطر شکستن ژلاتین آن وجود دارد . کافی است شیشه و کاغذ را در آب قرارداد که پس از یک ربع ساعت خیس خوردن براحتی از هم جدا خواهد شد که البته برق کاغذ از بین خواهد رفت و لازم است عملیات از سر گرفته شود .

پیش آمد مزبور میتواند علل مختلف داشته باشد :

- ۱ - صحیح نبودن تالک زدن شیشه .
 - ۲ - سرعت زیاد خشک شدن در نتیجه حرارت زیاد .
 - ۳ - تمیز نبودن شیشه به علت قطعاتی که از ژلاتین عکس های قبل بآن چسبیده .
- (برای حل کردن این قطعات ، شیشه را با آب گرم محتوی

فصل پنجم در مورد چاپ و نگاره ها

چاپ و نگاره ها یکی از مهمترین بخش های هنر است و در این فصل به بررسی انواع چاپ و نگاره ها و همچنین روش های چاپ و نگاره ها خواهیم پرداخت.

چاپ و نگاره ها در طول تاریخ به روش های مختلفی انجام شده است و در این فصل به بررسی این روش ها خواهیم پرداخت.

چاپ و نگاره ها در این فصل به روش های مختلفی انجام شده است و در این فصل به بررسی این روش ها خواهیم پرداخت.

چاپ و نگاره ها یکی از مهمترین بخش های هنر است و در این فصل به بررسی انواع چاپ و نگاره ها و همچنین روش های چاپ و نگاره ها خواهیم پرداخت.

چاپ و نگاره ها در طول تاریخ به روش های مختلفی انجام شده است و در این فصل به بررسی این روش ها خواهیم پرداخت.

چاپ و نگاره ها در این فصل به روش های مختلفی انجام شده است و در این فصل به بررسی این روش ها خواهیم پرداخت.